

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

L'ô'a acêst'a va eși de două ori pe luna, pone la regulare; éra de aici incolo o data pe septemana, cu s' pone acilea: Marti sér'a. — Prenumeratiunile se primescu in toate dălele.

Prețidu pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre 1/2 de anu 3 fi. pre unu trilmiu 1 fi. 50 cr. éra pentru strainetate: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu trilmiu 2 fi. in v. a.

*Toate siolientele și banii de prenumerațiune suat de a se tramite la Reducțiunea diurnalului:
Aradu, strat'a Teleki-ana, nrulu 27.*

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia, și 30 cr. tacse timbrate.

Unu exemplariu costa 15 cr. și se pôte capetâ in librariu lui M. Klein jun. d'in Aradu.

Tenguirea ungariloru

— pentru desast ulu turciloru. —

Semilun'a-si pléca cursulu spre apusu
D'inaintea armei hotiului de rusu,
Si steluti'a nóstra, dupa semiluna
In pucine dăle, are să apuna.
Ce va fi atuncea de acésta lume?
Micele popóra cin' să le sugrume?
Oh! amaru de tine natia magiara!
Că n'ai potutu merge inca asta véra
Sà ajuti lui Osman, ca să biruésca
Ostea cea romana și cea muscalésca,
Acum poti totu plange, poti să te scancesci,
Că-ci frati ca-si turcii n'o să-ti mai gasesci;
Turcii peru de-unu capetu, ei se prapadescu,
Cei robiti de densii toti se desrobescu,
Si 'npilatii nostrii pilda voru luá
De sub jugulu nostru s'oru eliberá,
Si-atunci ce-o să fia de-a nóstra domnia? —
Va apune bét'a pentru vecinicia.

Tibulu.

Nemicuri.

(§) Creditorii Egiptului pusera secestru pe cass'a cu banii statului.

— La noi merge tréb'a altecum; la noi adica **statulu pune secestru pe cass'a cu bani a creditoriloru.** Ast'a-e a-poi lume!

(§.) — Hát az olájok is már „magyar betűkkel” irnak? Az szép tőlük!

Instálom, már melyekkel inéltoztatik ezt érteni: a **mostani**, vagy pediglen a magyaroknak **Ázsiából ide való beköltözésök idejében birt**, magyar betűkkel?!

De pe catedra.

Profesorulu: Ce 'ntielegi sub bele-arte?

Studentulu: Sub biliarte intielegu nesce mese lungi cu parcané pe margini, pe cari ne jocâmu noi toate dălele cu nesce globurele.

* * *

Profesorulu: Cam ce pretiu avea unu asu?

Studentulu: Déca mai vinea unulu érá hop die Bank!

* * *

Profesorulu: Ce sunt literele?

Studentulu: Litrele sunt nesce mesuri cu cari se mesura vinulu și berea,

Ce atestate trebue să arete omulu pentru de a fi alesu oficialu municipalu.

La comite

Nesce vite.

La vice-comite

Nesce vaci gonite.

La fiscalu

Vre unu calu.

La protonotariu

Bani in busunariu.

La alegutori

Ori și ce serisori.

Viéfi'a calugaréscă.

ori

Tabul'a négra și chart'a roșă.

— Comedia originală în 3 acte, —

de **MARCU TULIU CICERONE.**

(Inscenată în **Orbi'a-mare**, la anul Domnului 1877.)

Persónele:

H. Procopio, calugaru și mare logofetu.

Mme Monpensier de Cucuta, amic'a intimă a lui Procopio.

Zenobi'a Cojila,
Tom'a Ciupérca, } moftologi și camerarii lui Procopio.

Pluto, Domnulu infernului.

Ionélyi, arhipastore.

Croitore, doctor angelicus — arhipastore în spe.

Lawrentie, doctor romanus — arhipastore în spe.

M. Caiaffa, doctor utriusque *) — logofetu și arhipastore în spe.

Bab'a Doc'a, Dómn'a destinului.

Bab'a Hérc'a,

Bab'a Dur'a,
Bab'a Cârliguti'a, } ursitorie, servele Babii Doc'a.

Minerv'a,

Dian'a,

Vest'a,

Venus,

Amoru,

Hymen,

Themis,

dîne și diei.

Actulu I.

Scen'a 2.

(Odaia de mai înainte; lumina se stingă și pr'in umare se face întunerecu mare; în drept'a odaiei unu coridoru spătosu, în care licurește numai o singură lumina de cêra.)

Mme Monpensier și Ciupérca.

Monpensier: (Emotionată.) *Ventre sanct gris!* — ce întunerecu bizaru?! Coridorulu este destulu de spătosu, inse nu e nimenea în lăntru; ma chiar și domnulu Ciupérca lipsesce, — care vorbi cu mine ante de acést'a cu câte-va minute, rogandu-lu, spre a me avisá la domnulu casei Oh! — tóte aceste mi-paru atât de misteriose, încatu — déca presentulu nu me încéla — mi-vine a crede: că am ratecitu intru adevéru în unu adevératu cuibu de vespi nu diarescu neci o fíntia, spre a mi-spune, că unde sum, și că ce me încungiura ah! — horibilu!? — déca voiu fi inea câte-va minute espusa acestei incertitudini. — voiu mori de frica și de gróza — — oh! — ajutoriu! — ajutoriu! — (Cêra să fuga d'in coridoru; Ciupérca însu i-sta în cale și o opresce.)

Ciupérca: (Ridicându.) Dómn'a! ce va să semnifice acésta schimbare straordinaria în portarea DTele? — me juru, că nu ve pricepu de locu! — (A parte.) Ce e dreptu, Mari'a Sa mi-a disu, să introducu acésta dómna la densulu, fore de a o-intrebá de numele și caracterulu ei. Totu-si e bine, a scí multe; chiar pentru acea o voiu și intrebá. (Cătra Monpensier.) Dómn'a! — me rogu cu aplecatiune, — Mari'a Sa apriatu doresee a scí numele și caracterulu DTele, spre a vi potè acordá în tempu de nópte audientia, — pentru acea umilitu ve rogu, ca să binevoesci a mi-le spune; și a-poi

*) generis?

Monpensier: (Cătra Ciupérca.) — Domnule! —

Ciupérca: (O intrerumpe.) — Te înceli dómna; — io nu sum neci domnu, neci domnisoru, precum sunt buna-óra juristii nostrii romani dela academi'a juridica de a-ici, ei scii: sum singuru și numai *câtielulu* domnului meu, care altu-mintrelea se chiama și: camerariu. Camerariu sum, dómna, numai atunci, candu implinescu ordónele domnului meu, adeva — în oficiu; a-fore de oficiu, și pr'in umare — pe strada — tragu manusi albe pe mana, punu cilindru englesu pe capu, sugu sugare fina, — și jocu pre domnulu — și pre domnisorulu chiar a-ia, — precum jóca buna-óra și juristii nostrii — nu atât pe domnulu și pre domnisorulu, — câtu biliardele în cafe-nele; deosebirea între noi este numai, că pe candu io jocu în tempu detiermuritu, densi jóca continuu și fore intrerumpere

Monpensier: (Impacientă.) — DTe scii de minune balicari, frate Ciupérca! — Crede-me, că nu multu me intereséza cele ce ai vorbitu, și cu deosebire despre juristii romani d'in Orbi'a-mare; pentru-că vorbesci despre lucruri, ce de felu nu esista a-ici

Ciupérca: (Cu aprehensivă.) — De securu ratecesci, dómna, candu credi, că în Orbi'a-mare nu sunt juristi romani; d'in contra — sunt, și inea în numeru fórté frumosu

Monpensier: (Cu ironia.) Sunt? Ce calumnia! — Déca sunt, atunci esista; și déca esista, atunci trebue să dea semne de viétia; viétia inse se justifica — se manifestéza — în activitate, éra activitatea e bas'a esistentiei. — Acum te întrebu déra, frate Ciupérca, că: traiescu óre în Orbi'a-mare juristi romani pentru publiculu romanu, au pentru limb'a și literatur'a limbei romane? Este că nu. Dér' déca intru adevéru traiescu, atunci traiescu pentru sine insiși; — traiulu pentru sine inse nasce egoismulu și scisiuni, și acestea ducu la indolentia și la macci-m'a cosmopolita: că — ubi bene, ibi patria! — Déca domnulu DTele nu me-ar asceptá, — ti-así enará o istorióra fórté interesanta despre juristii DTele; fiindu inse dejá avisata, aibi bunetate și me condú déra

Ciupérca: (Esaltat.) Neci decum, dómna! Nu te voiu conduce pone atunci, pone ce mi-vei enará istoriór'a amintita, și acést'a cu atât mai vertosu, deórece dorescu d'in capulu locului să fiu în curatu cu acești *viéri* ai natiunei romane; continua deci, — te rogu — dómna!

Monpensier: — En bien; — déca credi, că stapanulu DTele se va multumi cu asceptarea, atunci ti-voiu enará numai decatu istoriór'a. — Precum scii, frate Ciupérca, promenad'a lui Szécsenyi este în sesiunea verii cea mai cercetata de lume; a-colo intalnesci elitele maghiare: domni, dómne, domnistori și domnistoré. Limb'a conversativa e cea maghiara și la domnistorii nostrii: juristii romani, nu numai; ei facendu anul trecutú onórea unu domnisoru: juristu romanu — chiar pe promenad'a numita, — lucrú firescu conversatiunea am inceputu-o cu densulu în limb'a romana, — în limb'a, care farmecá întregulu publicu preamblatoriu și scii, frate Ciupérca, că ce reflexiune a facutu acelu juristu romanu la acésta conversare romana? —

Ciupérca: (Incantatu.) — Dóra acea, cà càtu suna de incantatoriu accentele limbei romane de pe buzele unei dómne de **Monpensier**

Monpensier: — Asiè! — a facutu observarea: ca sà nu vorbescu romanese, pentru-cà densulu trœce in Orb'ia-mare de maghiaru

Ciupérca: (Inspaimentatu.) Intru adevèru?! — Ei bine; de astadi nu mi-voiu mai aredicá pelari'a pe strada de acésta specie (Catra **Monpensier**.) Si acuma stau déra la dispusetiune, dómna — —

Monpensier: — En bien; — introdu-me déra la stapanulu **DTele** io sum **Madame Monpensier** de **Cucuta**, care se róga de stapanulu **DTele**, spre a fi numai decátu priimta. — — Spune-mi totusi, cà cine — si cum se chiama stapanulu **DTele**? — —

Ciupérca: — Stapanulu meu este unu domnu fórte mare; si este avutu ca si unu **Dariu**, alu carui tesauru fabulosu chiar si astadi sta ingropatu in muntii **Ardélului**

Monpensier: (Cu bucuria.) Oh! oh! (A parte.) Est'a e pentru mine. (Catra **Ciupérca**.) — Si cum se chiama stapanulu **DTele**?

Ciupérca: (Confusiu.) — Se chiama — chiama — chia . . . ce mi-dai sà ti-spunu? —

Monpensier: — Aferim! — curiosu omu mai esci, frate **Ciupérca**; — si ce ai cere dela mine — sà audu? —

Ciupérca: (Cu rusine.) Ce asi cere — cere — re . . . re . . . d'apoi asi cere — — buze moi!?!

Monpensier: (Cu furia.) Cum sà nu!? — buze moi ti-trebue tie netantocule si nechifore?! (I-da peste nasu unu tichili.) — na! — buze moi!? — —

Ciupérca: (Cu nasulu spartu.) — Of! of! — nasulu meu! — Multumescu dómna, rar'a ti complezantia, si me rogu de iertare — dómna, pentru gresiél'a comisa; — cà-ci recunosc impertinenti'a si obraznici'a mea facia de **DTa**. Voiescu inse numai decátu sà-mi corigu acésta gresiéla, si a-nume, o voiu pr'in aceea, cà numai decátu ve voiu introduce la **Mari'a** sa, care ve ascépta cu nestemperu si — ardóre (Prinde pe **Mme Monpensier** de **Cucuta** de braciú, si o conduce in aintea unei tabule negre, ce spendiurá in coridoru pe pariete; aprinde dupa aceea o lumina, pe care o tiene in mana inaintea tabulei negre. Catra **Monpensier**.) Poftim — citesc dómna! . . .

Monpensier: (Citesc.) — Genulu frumosu are a-ici — intrare libera ori candu, si intre ori-ce feliu de impregiurari! (Catra **Ciupérca**.) Corpo di bacco! — Curiósa tabula négra . . . si la barbati nu se referesc?

Ciupérca: (Cu entuziasmu.) Cum sà nu, dómna!? — En placa, a întórce tabul'a, — si a-poi vei vedè numai decátu misteriu

Monpensier: (Cu curiositate întórce tabul'a — si citesc.) Barbati au numai un'a-data pe septemana intrare libera, si a-nume, **Marti sér'a**. — Proletarii sunt fore reserva eschisi! (Catra **Ciupérca**.) — Asiá déra aibi bonetate, frate **Ciupérca**, a me introduce numai decátu la **Mari'a-Sa**, — — care de securu me ascépta impacientu

Ciupérca: (Veselu.) Stau la dispusetiunea **DTele**, dómna. Grigi cà **Mari'a-Sa** este fórte induratoriu! — (Plecu ambii catra odaia lui **Procopio**.)

(Se va urmá.)

Anecdote istorice.

Milton fu intr'o di intrebatu cà pentru ce in unele tieri unu rege póte priimi corón'a la 14 ani, éra ca sà se însóre nu póte decátu la 18 ani?

— Pentru cà e mai lesne sà guvernese cineva unu poporu, decátu o femeia — respunse poetulu.

Faimosulu **Voltaire** p'atátu érá de amestecatú in disputele estetice, pe càtu frate seu in cele teologice. Tata-seu adesea dicea: „Am duoi fii, unulu e nebunu in poesia, cel-l-altu in prosa.“

Intru **Henricu alu VIII.** regele Engliterei si **Franciscu I.** regele Franciei urmandu neintielegeri, **Henricu** hotari, ca sà-i tranita unu solu cu insarcinare, de a-i spune vorbe aspre si amenintetorie d'in partea sa. Elu insarcinà pe episcopulu **Conar** cu acést'a misiune, in carele se incredea. Acestu episcopu ii facú observarea, cà viétia sa ar' fi in primejdia, déca elu ar' rostí asemenea vorbe catra unu rege asiá de fudulu ca **Franciscu I.**

— Nici cum nu te ingrijí — ii dise **Henricu** — cà-ci déca regele Franciei te-ar omori, atunci eu voiu taiá mai multe capete francesiloru ce sà gasescu in tier'a mea.

Eu o credu — respunse episcopulu — inse d'in tóte aceste capete, nu va fi nici unulu, care mai bine sà se potrivésca pe umerii mei, de càtu acést'a — aretandu la alu seu. Acestu respunsu placú regelui, dupa care elu schimbà instructiile sele.

Fridericu celu mare inainte de a se încoroná, da numeróse presente unei vestite actritie; dupa ce se facú rege, impucinà fórte aceste daruri, la ce actriti'a se tengui regelui de micșorarea generositatii sele, elu ii respunse: „in acelu timpu eu dam banii mei, éra acum dau banii poporului.“

Negru pe albu.

Pre eruditulu profesore si direttore alu gimnasiului romanu gr. or. d'in **Brasiovu**,

Dru Ioane G. Mesiof'a,

in 19. cur. in etate de abiè 41. de ani, mórtea, acestu mare si crudelu dascalu alu lumii, astu-feliu ni l'a dascalitu, de a remasu dascalitu pentru totudecaun'a!

Pecatu de elu! . . .

Infalibilulu papa dela **Rom'a**

Piu alu IX.

nefindu iertatu pe pamentu cu regele galantu **Victoru Emanuile II.**, decedatu dilele trecute, — in 26 cur. — a luatu drumulu celu vecinicu, ca sà se ierte cu elu in ceriuri!

Tand'a si Mand'a.

T. Si la urm'a urmeloru totusi va face pace muscanulu cu tureculu!

M. Acum ori facea, ori nu facea, de tureu totu e — *paco*.

Trénc'a si Flénc'a.

T. Hi! hi! hi! suntemu in carnevalu!

F. Ha! ha! ha! hai la balu!

T. Ba cà-ei am unu cravalu.

F. No da cu cine-ai datu de valu?

T. Cu fetiorulu lui Càrligu.

F. Dà-lu in posn'a nimiricu.

Câteva definitiuni moderne.

Apotec'a este unu depositu de fôrfece, cu cari sà taie firele vietieloru. Se mai pôte numi si magazinu de rumenele, albele, parfumuri si alte ciguri miguri, ce marita fetele bebrane.

Absurditate e a vorbi mai pucinu de càtu nemic'a.

Amorulu este o poma veninosa, d'in care deca manca tenerii nebunescu.

Aurór'a este unu misteriu pentru ómenii leniosi.

Ap'a e o beutura fôrte sanetosa. Cine bea numai apa, nu are de a se teme cà va dormi pe sub garduri.

Abundantia insemnéza a avé de tôte, numai ce-ti trebue, nu.

Colect'a,

diurnalului „Gur'a Satului“ pentru soldatii romani, raniti in resbelulu ruso-romano-turcu.

(Urmare.)

Transpunere d'in numerulu 22/1877. amesuratu socotei; sum'a de 92 fi. 50 cr. v. a. 50 franci in 3 napoleoni, 2 galbeni austriaci (bani), 1 taleru in argintu de 1 fi. v. a., 5-54 chilo scame si 29 rifi pandia.

41. *Stefanu Lele*, candidatu de notariu in Agrisiu 9 fi. 50 cr.
 42. *Stefanu Ciorogariu*, candidatu de notariu in Pancot'a 1 " — "
 43. *Macsimilianu* nobilu de *Miclosii*, preotu gr. or. romanu in Radn'a 1 " — "
 44. Dn'a *Emil'a Iorgoviciu* maritata *Parloviciu*, comercianta in Pancot'a 1. chilo scame si 8. ceptie.

Cu totulu pone acum'a: 103 fi. 50 cr. v. a., 50 franci in 3 napoleoni, 2 galbeni austriaci (bani), 1 taleru in argintu de 1 fi. v. a., 6-54 chilo scame, 8. ceptie, si 29 rifi pandia.

CONTRIBUIRI BENEVOLE,

intru acoperirea amendei si a speselor procesuali (ambele in suma a-própe de fiorini 200 in v. a.), la platirea caror'a, pentru unu delictu de pressa, este osenditu de catra administratiunea magiara bravulu profesore d'in Gherl'a, dlu *B. F. Negrutiu*, ca si redactorele dela „*Cartile saténului romanu*.“

(Urmare.)

Transpunere d'in nrulu 22. 1877. 6 fi. — cr.

- 6) dlu *Ioane Tieranu*, protopopu gr. or. romanu si inspectore de scóle confes. in Lipov'a 2 fi. — cr.
 Sum'a 8 fi. — cr.

Care suma cu datulu de 26. Ianuariu nou 1878. s'a inaintatu pr'in post'a reg. d'in locu, la adress'a dlui redactore condamnatu, in Gherl'a.

Colectantele:

Mircea B. Stanescu.

Anunciu on. publicu romanu, cà dilele aceste am deschisu

RESTAURATIUNEA

(ospetar'a) mea

in *Aradu* in localitatile elegantu renouite d'in gradin'a Arenei,

unde, pe lunga pretiuri mai moderate ca in alte locuri, potu servi cu diferite

vinuri bune si bere pururi'a própseta,

si cu

mancari calde si reci

in ori-si-care tempu.

Dejunulu, prandiulu si cin'a

se potu comandá ori dupa cart'a de bucati, ori in abonamentu, precum in casa, asié si a-fore de casa.

Ca primulu restaurantu romanu in *Aradu*, cerendu totu spriginulu posibilu, asiguru pre on. mei visitatori, cà me voi stradu a-i multiumi pr'in servitiulu meu promptu si prevenitoriu.

Cu onóre:

1—1.

Petru Ciucianu,
restaurantu.